

Περίληψη

Αντικείμενο της διατριβής είναι η μελέτη των πολιτισμικών και κοινωνικών όψεων της διατήρησης, ανάδειξης και διαχείρισης τόπων λατρείας ως τόπων πολιτισμικής κληρονομιάς. Ειδικότερα, περιλαμβάνει την αρχαιολογική, αρχιτεκτονική, αναστηλωτική διαδικασία, καθώς και την πολιτική οργάνωση των χρήσεων και των επαναχρήσεων δύο λατρευτικών-μνημειακών/μουσειακών χώρων στην πόλη του Ηρακλείου. Πεδίο έρευνας είναι η Μονή του Αγίου Πέτρου των Δομινικανών και η Μονή της Αγίας Αικατερίνης των Σιναϊτών κατά την περίοδο 1940 έως σήμερα. Η προσέγγιση αξιοποιεί αρχαιολογικά και ιστορικά στοιχεία για τη διερεύνηση της διαχρονίας της μνημειακότητας σε συνδυασμό με την εθνογραφική έρευνα, ενώ στην ανάλυση του υλικού αξιοποιούνται έννοιες και σχήματα της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και των Πολιτισμικών Σπουδών. Το κύριο ερευνητικό ερώτημα της διατριβής είναι: πώς κοινωνικοί δρώντες «από τα πάνω» (αρχαιολόγοι, αρχιτέκτονες, εκκλησιαστικοί παράγοντες, θεσμικοί εκπρόσωποι της πόλης) και «από τα κάτω» (προσκυνητές, επισκέπτες) πραγματεύονται και συνομιλούν με το ιστορικό παρελθόν, επαναχρησιμοποιούν θρησκευτικούς «τόπους μνήμης» μέσα στην πόλη, αλλά και αναπαριστούν σε αυτούς το ιστορικό παρελθόν. Η μελέτη των παραπάνω περιπτώσεων μπορεί να προσφέρει σημαντικές πληροφορίες όχι μόνο για την «πολιτισμική βιογραφία» των τόπων αυτών, αλλά αποτελεί μια «πυκνή περιγραφή» των συλλογικών αναπαραστάσεων της τοπικής κοινωνίας σχετικά με την πρόληψη της επίσημης ιστορίας. Μεθοδολογικά, η έρευνα αξιοποιεί τη συμμετοχική παρατήρηση, τη διεξαγωγή ποιοτικών συνεντεύξεων, τη χρήση εθνογραφικών σημειώσεων και οπτικοακουστικών τεκμηρίων, αλλά και τη μελέτη ενός ετερόκλιτου διαθέσιμου αρχειακού υλικού.